Στίς συνεκδικαζόμενες ὑποθέσεις 141 ὡς 143/81,

πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενο αἰτήσεις τοῦ Kantongerecht τοῦ Apeldoorn πρός τό Δικαστήριο, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ τίς ὁποῖες ζητεῖται, στό πλαίσιο τῶν ἀσκηθεισῶν κατά

1. GERRIT HOLDIJK,

2. LUBBARTUS MULDER,

3. VEEVOEDERBEDRIJF «ALPURO» BV,

ποινικῶν διώξεων, ἡ ἔκδοση προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τῶν σχετικῶν κοινοτικῶν διατάξεων ὥστε νά δυνηθεῖ τό ἐν λόγω δικαστήριο νά ἀποφανθεῖ ἄν συμβιβάζεται μέ τίς διατάξεις αὐτές ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση περί χώρων ὅπου φυλάσσονται πρός πάχυνση μόσχοι,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμῆμα)

συγκείμενο ἀπό τούς O. Due, πρόεδρο τμήματος, A. Χλωρό καί F. Grévisse, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: Sir Gordon Slynn
γραμματεύς: H. A. Rühl, κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας καί οἱ παρατηρήσεις πού κατετέθησαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου ΕΟΚ, ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

1. Οἱ κατηγορούμενοι στίς κύριες δίκες εἶναι ἐκτροφεῖς μόσχων πρός πάχυνση

(ὑποθέσεις 141 καί 142/81) καί μία ἐπιχείρηση πού παράγει ζωοτροφές (ὑπόθεση 143/81), τίς ὁποῖες, καθώς καί νεαρούς μόσχους, θέτει στήν διάθεση τῶν ἐκτροφέων, οἱ ὁποῖοι μέ τήν σειρά τους προσφέρουν τούς ἀναγκαίους χώρους καί ἐργασία, ἔναντι ἀμοιβῆς, ἐνῶ οἱ μόσχοι παραμένουν ἰδιοκτησία τῆς ἐπιχειρήσεως.

2. Κατά τῶν κατηγορουμένων στήν κυρία δίκη ἀπηγγέλθη ἡ κατηγορία ὅτι περιόρισαν τούς πρός πάχυνση μόσχους σέ χώρους πού δέν συγκεντρώνουν τίς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 2 στοιχεῖο 6), τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1961 (Staatsblad 296), περί ἐκτελέσεως τοῦ ἄρθρου 1, τοῦ νόμου περί προστασίας τῶν ζώων (στό ἑξῆς: «Mestkalverenbesluit». Οἱ διαστάσεις πράγματι τῶν ἐν λόγω χώρων ἦταν τέτοιες ὥστε τά ζῶα νά μή δύνανται νά κατακλιθοῦν ἐλεύθερα σέ κάθε τους πλευρά.

Τό ἐν λόγω ἄρθρο 2 εἶναι διατυπωμένο ὡς ἑξῆς:

«Οἱ προϋποθέσεις πού πρέπει νά συγκεντρώνουν οἱ χῶροι πού προορίζονται γιά τήν φύλαξη τῶν πρός πάχυνση μόσχων εἶναι οἱ ἑξῆς:

α) μεταξύ τῆς ἀνατολῆς καί τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, πρέπει νά ἐπικρατεῖ ἕνα ἡμίφως πού νά ἐπιτρέπει νά διακρίνονται καθαρά τά ζῶα καί τό ἄμεσο περιβάλλον τους·

β) οἱ διαστάσεις τοῦ χώρου πρέπει νά εἶναι τέτοιες ὥστε τά ζῶα νά δύνανται νά κατακλίνονται ἐλεύθερα σέ κάθε τους πλευρό, νά δύνανται νά σταθοῦν εὔκολα ὄρθια, στήν στάση δέ αὐτή νά δύνανται νά κινοῦν ἐλεύθερα τήν κεφαλή τους.»

3. Κρίνοντας ὅτι ἡ ἐκκρεμοῦσα ἐνώπιόν του διαφορά, ἔθιγε ζητήματα κοινοτικοῦ δικαίου, τό Kantongerecht ἀπεφάσισε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, νά ἀναβάλει τήν ἔκδοση ὁριστικῆς ἀποφάσεως καί νά ἐρωτήσει τό Δικαστήριο:

«ἄν τό ἐν λόγω διάταγμα τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1961 περί ἐκτελέσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου περί προστασίας τῶν ζώων, εἶναι ἤ ὄχι, σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν φύλαξη τῶν πρός πάχυνση μόσχων ἀντίθετο ἤ ἀσυμβίβαστο πρός τήν συνθήκη, σέ περίπτωση δέ καταφατικῆς ἀπαντήσεως, ἄν συμβαίνει τό ἴδιο στήν περίπτωση πού θά ἐθεσπίζετο εἰδική κανονιστική ρύθμιση, ἡ ὁποία δέν ὑφίσταται ἐπί τοῦ παρόντος, περί τῶν χώρων φυλάξεως τῶν μόσχων, μέ διάταγμα τροποποιούμενο πρός τόν σκοπό αὐτό.»

4. Τό τελευταῖο αὐτό μέρος τοῦ ἐρωτήματος τοῦ παραπέμποντος δικαστοῦ ἀναφέρεται προφανῶς στό σχέδιο πού φέρει τόν τίτλο «Mestkalverenbesluit 1981» καί τό ὁποῖο ἀναμένεται νά ἀντικαταστήσει τό βασιλικό διάταγμα τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1961. Ὡστόσο, τό σχέδιο αὐτό δέν ἔχει ἀκόμα ἀρχίσει νά ἰσχύει.

Τό ὡς ἄνω σχέδιο περιλαμβάνει μεταξύ ἄλλων καί τίς ἀκόλουθες διατάξεις:

«Ἄρθρο 4:

Οἱ πρός πάχυνση μόσχοι πρέπει νά ἔχουν τήν δυνατότητα νά κατακλίνονται φυσιολογικά στό κάθε τους πλευρό, νά στέκονται ὄρθια καί, στήν θέση αὐτή, νά δύνανται νά κινοῦν τήν καφαλή τους.

Ἄρθρο 5:

1. Οἱ χῶροι στούς ὁποίους φυλάσσονται οἱ πρός πάχυνση μόσχοι, βάρους μέχρι 100 κιλῶν, πρέπει νά ἔχουν ἐσωτερικές διαστάσεις 60 ἑκ. πλάτος καί 160 ἑκ. μῆκος τουλάχιστον.

2. Οἱ χῶροι στούς ὁποίους φυλάσσονται οἱ πρός πάχυνση μόσχοι, βάρους μεγαλυτέρου τῶν 100 κιλῶν, πρέπει νά ἔχουν ἐσωτερικές διαστάσεις 70 ἑκ. πλάτος καί 170 ἑκ. μῆκος τουλάχιστον.

Ἄρθρο 7:

Κατά παρέκκλιση ἀπό τίς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 5 ἐπιτρέπεται ἡ φύλαξη στούς

ὑπάρχοντες κατά τόν χρόνο δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος διατάγματος χώρους καί γιά περίοδο 5 ἐτῶν

α) τῶν πρός πάχυνση μόσχων 6άρους μέχρι 100 κιλῶν, ἐφ' ὅσον οἱ ἐν λόγω χῶροι ἔχουν ἐσωτερικές διαστάσεις 55 ἐκ. πλάτος καί 155 ἐκ. μῆκος τουλάχιστον·

6) τῶν πρός πάχυνση μόσχων 6άρους μεγαλυτέρου τῶν 100 κιλῶν, ἀλλ' ὄχι πλέον τῶν 190 κιλῶν, ἐφ' ὅσον οἱ ἐν λόγω χῶροι, ἔχουν ἐσωτερικές διαστάσεις 60 ἐκ. πλάτος καί 160 ἐκ. μῆκος τουλάχιστον·

γ) τῶν πρός πάχυνση μόσχων 6άρους 190 κιλῶν καί πλέον, ἐφ' ὅσον οἱ ἐν λόγω χῶροι ἔχουν ἐσωτερικές διαστάσεις 65 ἐκ. πλάτος καί 165 ἐκ. μῆκος τουλάχιστον.»

5. Ἐπί τοῦ παρόντος, δέν ὑφίσταται παράγωγη κοινοτική νομοθεσία περί προστασίας τῶν πρός πάχυνση ζώων.

Τό Συμβούλιο ἔχει, ὡστόσο, λάβει ἀπόφαση σχετικά μέ τήν σύναψη τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί προστασίας τῶν ζώων στά ἐκτροφεῖα (ἀπόφαση 78/923 τῆς 19ης Ἰουνίου 1978, PB L 323 σ. 12). Τό ἄρθρο 1 τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως ὁρίζει ὅτι ἐπικυροῦται ἐξ ὀνόματος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἡ ὡς ἄνω σύμβαση, τό δέ ἄρθρο 2, προβλέπει ὅτι ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου θά προβεῖ στήν κατάθεση τῶν ἐγγράφων τῆς ἐπικυρώσεως. Ἡ κατάθεση αὐτή ὅμως δέν ἔχει ἀκόμα πραγματοποιηθεῖ.

Ἡ προαναφερθεῖσα σύμβαση, ἡ ὁποία κατηρτίσθη ὑπό τήν αἰγίδα τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, περιλαμβάνει μεταξύ ἄλλων τίς ἀκόλουθες διατάξεις:

«Ἄρθρο 3:

Κάθε ζῶο πρέπει νά διαθέτει κατάλυμα, τροφή καί περιποίηση πού νά ἀνταποκρίνονται — ἀνάλογα μέ τό εἶδος του, τόν 6αθμό ἀναπτύξεώς του, προσαρμογῆς καί ἐξημερώσεώς του — στίς φυσιολογικές καί οἰκολογικές του ἀνάγκες, σύμφωνα μέ τήν ὑπάρχουσα ἐμπειρία καί τίς ἐπιστημονικές γνώσεις.

Ἄρθρο 4:

1. Ἡ ἐλευθερία κινήσεως πού χαρακτηρίζει τό ζῶο, λαμβανομένου ὑπ' ὄψη τοῦ εἴδους του καί σύμφωνα μέ τήν ὑπάρχουσα ἐμπειρία καί τίς ἐπιστημονικές γνώσεις, δέν πρέπει νά περιορίζεται κατά τρόπο πού νά τοῦ προκαλεῖ περιττές κακουχίες καί 6λάβες.

2. Ὅταν ἕνα ζῶο εἶναι συνεχῶς ἤ συνήθως δεμένο ἤ περιορισμένο, πρέπει νά τοῦ παρέχεται ὁ ἀναγκαῖος γιά τίς φυσιολογικές καί οἰκολογικές του ἀνάγκες χῶρος, σύμφωνα μέ τήν ὑπάρχουσα ἐμπειρία καί τίς ἐπιστημονικές γνώσεις.»

6. Οἱ περί παραπομπῆς ἀποφάσεις, ἐπρωτοκολλήθησαν στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 5 Ἰουνίου 1981.

Μέ διάταξη τῆς 15ης Ἰουλίου 1981, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε νά ἑνώσει τίς τρεῖς ὑποθέσεις πρός διευκόλυνση τῆς διαδικασίας καί πρός ἔκδοση κοινῆς ἀποφάσεως.

Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις, ἡ ὁλλανδική κυβέρνηση, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν γενικό γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν F. Italianer, ἡ δανική κυβέρνηση, ἐκπροσωπούμενη ἀπό τόν Laurids Mikaelsen, νομικό σύμβουλο στό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, ἡ κατηγορουμένη στήν κυρία δίκη, στήν ὑπόθεση 143/81, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν δικηγόρο J. W. Beks, Hilversum καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν J. F. Verstrynge, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς

προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

Μέ διάταξη τῆς 25ης Νοεμβρίου 1981, ἡ ὁποία ἐξεδόθη κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 95 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, τό Δικαστήριο ἀποφάσισε νά ἀναθέσει τήν ἐκδίκαση τῆς ὑποθέσεως στό δεύτερο τμῆμα.

II — Γραπτές παρατηρήσεις πού κατετέθησαν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου

Α — Ἡ κατηγορουμένη στήν κυρία δίκη, στήν ὑπόθεση 143/81, *ἐπιχείρηση Alpuro*, παρατηρεῖ ὅτι στίς Κάτω Χῶρες, 83 % τῶν μόσχων πού προορίζονται γιά σφαγή, φυλάσσονται σέ χώρους πλάτους 55-64 ἑκ., οἱ μόσχοι δέ αὐτοί κατά κανόνα πωλοῦνται μόλις φθάσουν τό βάρος τῶν 200 περίπου κιλῶν.

Ἀναφέρει ὅτι τό 90 % τῆς ὁλλανδικῆς παραγωγῆς κρέατος μόσχου ἐξάγεται, σχεδόν δέ τό σύνολο τῶν ἐξαγωγῶν αὐτῶν κατευθύνεται στά ἄλλα Κράτη μέλη, καί ὅτι οἱ Κάτω Χῶρες εἶναι ἀδιαφιλονίκητα ὁ μεγαλύτερος ἐξαγωγεύς κρέατος μόσχου τῆς Κοινότητος. Κατά συνέπεια, ἡ ὕπαρξη συνθηκῶν παραγωγῆς, οἱ ὁποῖες νοθεύουν τόν ἀνταγωνισμό ἐντός τῆς Κοινότητος δύνανται νά ἀπειλήσουν σοβαρά τόν ὁλλανδικό τομέα κρέατος μόσχου. Ἐξ ἄλλου, τό μεγαλύτερο μέρος τῆς κοινοτικῆς παραγωγῆς ἀποκορυφωμένου γάλακτος σέ σκόνη ἀπορροφᾶται ἀπό τόν τομέα παχύνσεως μόσχων. Γιά τό προϊόν αὐτό, τό ὁποῖο εἶναι ἰδιαίτερα πλεονασματικό στήν Κοινότητα, δέν δύνανται νά ἐξευρεθοῦν ἄλλοι τρόποι καταναλώσεως, παρά μόνο μέσω ἐπιχορηγήσεων πολύ πιό σημαντικῶν ἀπ' αὐτές πού παρέχονται στό ἀποκορυφωμένο γάλα πού προορίζεται γιά τήν διατροφή τῶν μόσχων. Ἐξ ἄλλου, ἐνδεχομένη μείωση τῆς παχύνσεως τῶν μόσχων θά εἶχε ὡς συνέπεια τήν ἄσκηση ἰσχυρῶν πιέσεων ἐπί τῆς τιμῆς τῶν πολύ μικρῶν μόσχων.

Ἡ ἐπιχείρηση Alpuro προσθέτει ὅτι οἱ παροῦσες ὑποθέσεις συνιστοῦν τήν πρώτη περίπτωση ἐφαρμογῆς τοῦ «Mestkalversnbesluit» ἀπό τήν εἰσαγγελική ἀρχή. Ἡ ἐφαρμογή αὐτή θά ἔχει ὡς συνέπεια, ὅτι τά καταλύματα τῶν πρός πάχυνση ζώων πρέπει νά ἔχουν πλάτος τουλάχιστον 1 μέτρου, ὥστε νά δύνανται νά κατακλίνονται ἐλεύθερα στό κάθε τους πλευρό. Τά ὑπάρχοντα λοιπόν στίς Κάτω Χῶρες βουστάσια δέν θά ἠδύναντο πλέον νά χρησιμοποιηθοῦν γιά τήν πάχυνση μόσχων, γεγονός πού θά εἶχε ὡς συνέπεια τήν μετακίνηση τῆς παραγωγῆς αὐτῆς πρός τίς ἄλλες χῶρες τῆς Κοινότητος.

Ἡ Alpuro ὑπογραμμίζει ἀκόμα ὅτι οἱ πρός πάχυνση μόσχοι ἐμπίπτουν στόν κανονισμό 805/68 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 27ης Ἰουνίου 1968, περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ βοείου κρέατος (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 03/03, σ. 72) εἶναι δέ ἀσυμβίβαστα πρός τήν κοινή ὀργάνωση τά ἐθνικά μέτρα πού δύνανται νά μεταβάλλουν τό ρεῦμα εἰσαγωγῶν — ἐξαγωγῶν ἤ νά ἐπηρεάσουν τήν διαμόρφωση τῶν τιμῶν στήν ἀγορά: ἀπόφαση τῆς 29ης Νοεμβρίου 1978 (Pigs Marketing Board, 83/78, Jurispr. 1978, σ. 2347). Στό πλαίσιο τῶν κοινῶν ὀργανώσεων τά Κράτη μέλη δέν δύνανται νά λάβουν συμπληρωματικά μέτρα πού θά θίγουν τήν ἰσότητα μεταχειρίσεως τῶν ἐπιχειρηματιῶν ὅλης τῆς Κοινότητος καί νά νοθεύουν ἔτσι τίς συνθῆκες τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν: ἀπόφαση τῆς 7ης Φεβρουαρίου 1979 (Γαλλία κατά Ἐπιτροπῆς, 15 καί 16/76, Jurispr., σ. 321, σημεῖο 31 τοῦ σκεπτικοῦ).

Παραπέμπει ἐπίσης στό ἄρθρο 40 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης, τό ὁποῖο προβλέπει ὅτι οἱ κοινές ὀργανώσεις ἀγορῶν πρέπει νά ἀποκλείουν κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγῶν καί καταναλωτῶν ἐντός τῆς Κοινότητος.

Τό Δικαστήριο ἐπανειλημμένα ἔχει ἀποφανθεῖ ὅτι, οἱ ἐθνικοί περιορισμοί τῆς παραγωγῆς ἐπηρεάζουν, δυνητικά τουλάχιστον, τίς ἐνδοκοινοτικές ἐμπορικές συναλλαγές καί πρέπει κατά συνέπεια νά θεωρηθοῦν ὡς μέτρα ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 30 τῆς συνθήκης: ἀπό-

φαση τῆς 30ῆς Ὀκτωβρίου (Van Haaster, 190/73, Jurispr., σ. 1123)· ἀπόφαση τῆς 18ης Μαΐου 1977 (Van den Hazel, 111/76, Jurispr., σ. 901)

Ἀκριβῶς ὅμως, ἡ ἐφαρμογή τῶν ἐπιδίκων ὁλλανδικῶν διατάξεων ἐπηρεάζει σαφῶς τίς συναλλαγές αὐτές, διότι ἐπιφέρει μείωση τῆς παραγωγῆς ὀφειλομένη στόν μικρότερο ἀριθμό μόσχων πού δύναται νά περιλαμβάνει ἡ κάθε μονάδα παραγωγῆς, αὔξηση τῆς τιμῆς κόστους τῶν πρός πάχυνση μόσχων καί μετακίνηση τῶν δραστηριοτήτων παχύνσεως μόσχων πρός τίς χῶρες πού ἐφαρμόζουν λιγότερο αὐστηρούς κανόνες.

Κατά τήν Alpuro, τά ἐπίδικα μέτρα δέν δύνανται ἀκόμη νά δικαιολογηθοῦν οὔτε ἀπό τό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης, τό ὁποῖο ἀφορᾶ τήν ὑγεία τοῦ ζώου καί ὄχι τήν ἄνετη διαβίωσή του.

Ἡ Alpuro προσθέτει ὅτι μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 2ας Ἰουλίου 1974 (Ἰταλία κατά Ἐπιτροπῆς, 173/73, Jurispr., σ. 709, σημεῖο 45 τοῦ σκεπτικοῦ) τό Δικαστήριο ἐδέχθη ὅτι ἡ μεταβολή τοῦ κόστους παραγωγῆς μέσω μονομερῶν ἐθνικῶν μέτρων ἐπηρεάζει ὁπωσδήποτε τίς μεταξύ Κρατῶν μελῶν συναλλαγές. Τό Δικαστήριο ἔχει ἀκόμα ἀποφανθεῖ, μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 6ης Ἰουνίου 1978 (Ἐπιτροπή κατά Ἰταλίας, 147/77, Jurispr., σ. 1307, σημεῖο 2 τοῦ σκεπτικοῦ), ὅτι οἱ διαφορές μεταξύ τῶν ἐθνικῶν διατάξεων πού διέπουν τήν προστασία τῶν ζώων, δύνανται νά ἐπηρεάσουν ἄμεσα τήν λειτουργία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς, ἐπειδή οἱ ἐπιβαρύνσεις πού συνεπάγονται οἱ διατάξεις αὐτές εἶναι διαφορετικές ἀπό κράτος σέ κράτος.

Τά κοινοτικά ὄργανα ἔχουν, ἐξ ἄλλου, συναίσθηση τῆς ἀνάγκης θεσπίσεως, στόν τομέα τῶν συνθηκῶν παραγωγῆς πού ἐπικρατοῦν στήν ἐντατική κτηνοτροφία, κοινοτικῶν μέτρων περί προστασίας τῶν ζώων, ὅπως ἀποδεικνύουν ἡ ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς 22ας Ἰουλίου 1980 (PB 1980 C 196, σ. 1), μέ τήν ὁποία καλεῖται ἡ Ἐπιτροπή νά ὑποβάλει προτάσεις σχετικά μέ τήν ἐκτροφή ὠοτόκων ὀρνίθων σέ κλωβούς, οἱ ἀπαντήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς στίς γραπτές ἐρωτήσεις 104/80 (PB C 201, σ. 1, τῆς 6. 8. 1980) 1533/80 (EE C 56, σ. 14 τῆς 16. 3. 1981) καί 2232/80 (EE C 134, σ. 36 τῆς 4. 6. 1981), στίς ὁποῖες ἡ Ἐπιτροπή ἀνήγγειλε τήν διεξαγωγή ἐρεύνης καί γιά ἄλλα εἴδη ζώων, καθώς καί ἡ πρόταση ὁδηγίας πού ὑπέβαλε ἡ Ἐπιτροπή στό Συμβούλιο, στίς 5 Αὐγούστου 1981 καί ἡ ὁποία καθορίζει τίς ἐλάχιστες προδιαγραφές σχετικά μέ τήν προστασία τῶν ὠοτόκων ὀρνίθων πού ἐκτρέφονται σέ συστοιχίες κλωβῶν (EE C 208, σ. 5, τῆς 18. 8. 1981).

Γιά τούς λόγους αὐτούς ἡ Alpuro θεωρεῖ ὅτι ἡ προστασία τῶν ζώων, πού ἐκτρέφονται ἐντατικά, πρέπει νά διασφαλισθεῖ ἀπό κοινοτικούς κανόνες, οἱ ὁποῖοι νά ἐφαρμόζονται σέ ὅλους τούς παραγωγούς τῆς Κοινότητος καί νά ἀποκλείουν τήν νόθευση τῶν ὅρων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ.

Κατά συνέπεια, ἡ Alpuro προτείνει νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση στό ὑποβληθέν ἐρώτημα:

«Τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης (...), καθώς καί ὁ κανονισμός (...) 805/68 ἀποκλείουν κάθε μονομερή ἐθνική κανονιστική ρύθμιση μέ τήν ὁποία θεσπίζονται προδιαγραφές ὡς πρός τίς ἐλάχιστες διαστάσεις τῶν χώρων πού προορίζονται γιά τήν φύλαξη τῶν πρός πάχυνση ζώων, ἐφ' ὅσον οἱ προδιαγραφές αὐτές διαφέρουν ἀπό ἐκεῖνες πού εἶναι ἀποδεκτές καί συνήθεις στά ἄλλα Κράτη μέλη».

Β — Ἡ *κυβέρνηση τῶν Κάτω Χωρῶν* ἀναφέρει ὅτι σκοπός τοῦ «Mestkalverenbesluit» εἶναι νά θεσπίσει ὁρισμένους βασικούς κανόνες πού νά διασφαλίζουν τήν ἄνετη διαβίωση τῶν πρός πάχυνση μόσχων. Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή τό ἐν λόγω διάταγμα ἐντάσσεται στό πλαίσιο τῆς Εὐρωπαϊκῆς

Συμβάσεως περί προστασίας των ζώων στά έκτροφεῖα.

Ἰσχυρίζεται ὅτι τά ἄρθρα 38 ἕως 47 τῆς συνθήκης δέν ἐμποδίζουν τήν λήψη μέτρου ὅπως αὐτό γιά τό ὁποῖο πρόκειται στήν παροῦσα ὑπόθεση.

Ἀναφέρει ὅτι μέ τήν ἀπόφαση τῆς 8ης Νοεμβρίου 1979 (Groenveld, 15/79, Jurispr., σ. 3409), τό Δικαστήριο ἐρμήνευσε τήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 34 τῆς συνθήκης ὡς μία ἀρχή ἀπαγορεύσεως τῶν διακρίσεων, ὑπό τήν ἔννοια ὅτι τό ἄρθρο αὐτό «ἀφορᾶ τά ἐθνικά μέτρα, τά ὁποῖα ἔχουν ὡς σκοπό ἤ ὡς ἀποτέλεσμα νά περιορίζουν εἰδικῶς τό ρεῦμα τῶν ἐξαγωγῶν καί νά δημιουργοῦν ἔτσι διαφορετική μεταχείριση μεταξύ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ἑνός Κράτους μέλους καί τοῦ ἐξαγωγικοῦ του ἐμπορίου κατά τρόπο ὥστε νά παρέχεται εἰδικό πλεονέκτημα στήν ἐθνική παραγωγή ἤ στήν ἐσωτερική ἀγορά τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους, εἰς βάρος τῆς παραγωγῆς ἤ τοῦ ἐμπορίου ἄλλων Κρατῶν μελῶν».

Παρατηρεῖ ὅτι τό Δικαστήριο ἔδωσε μιά πολύ εὐρύτερη ἑρμηνεία στήν ἀπαγόρευση τοῦ ἄρθρου 34, ἐννοουμένου στό πλαίσιο μιᾶς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, ὅτι πρόκειται δηλαδή γιά ἀπαγόρευση, ἡ ὁποία ἀποκλείει «κάθε ἐθνική κανονιστική ρύθμιση ἱκανή νά παρεμβάλει ἐμπόδια ἀμέσως ἤ ἐμμέσως, πραγματικῶς ἤ δυνητικῶς στό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο»: ἀπόφαση Van Haaster (190/73), πού ἔχει ἤδη παρατεθεῖ, καί ἀπόφαση τῆς 26ης Φεβρουαρίου 1980 (Vried, 94/79, Jurispr., σ. 327). Ἡ πρακτική συνέπεια τῆς ἑρμηνείας αὐτῆς εἶναι ὅτι ἕνα μέτρο πού δέν ἀφορᾶ ἀποκλειστικῶς τήν ἐξαγωγή, καί μάλιστα ἕνα μέτρο πού ἀφορᾶ ἀποκλειστικά τό στάδιο τῆς παραγωγῆς, δύναται νά ἐμπίπτει στήν ἀπαγόρευση: ἀποφάσεις ἐπί τῆς ὑποθέσεως Van Haaster (190/73) καί ἐπί τῆς ὑποθέσεως Van den Hazel (111/76).

Ἡ εὐρεῖα αὐτή ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 34, ἐξεταζομένη στό πλαίσιο τῶν κοινῶν ὀργανώσεων ἀγορῶν, πρέπει νά θεωρηθεῖ σέ συνάρτηση μέ τούς σκοπούς καί τό ὅλο καθεστώς τῶν ἐν λόγω ὀργανώσεων πού εἶναι ἡ διαμόρφωση ὁμοιόμορφων συνθηκῶν παραγωγῆς καί ἐμπορίας ἐντός τῆς Κοινότητος, ὥστε οἱ ἐπιχειρηματίες νά ἀνταγωνίζονται ὑπό ἴδιες συνθῆκες καί νά διασφαλίζεται ἡ ὁμαλή λειτουργία τῆς ἀγορᾶς: ἀπόφαση τῆς 23ης Ἰανουαρίου 1975 (Galli, 31/74, Jurispr., σ. 47)· ἀπόφαση τῆς 29ης Ἰουνίου 1978 (Dechmann, 154/77, Jurispr., σ. 1573). Οἱ κοινές ὀργανώσεις ἀγορᾶς πρέπει γενικά νά ρυθμίζουν κατά τρόπο ἀποκλειστικό τούς τομεῖς τούς ὁποίους καλύπτουν. Ἀντίθετα, ὅταν ἕνα ἐθνικό μέτρο δέν ἐμπίπτει στόν τομέα αὐτό, τό ἐπιχείρημα αὐτό δέν ἰσχύει καί δέν συντρέχει λόγος νά δοθεῖ στό ἄρθρο 34 μιά ἑρμηνεία πού νά προχωρεῖ πέραν τῆς ἀρχῆς τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν διακρίσεων.

Γιά νά καθορισθεῖ ἄν μία ἐθνική κανονιστική ρύθμιση ὑπεισέρχεται σέ τομέα καλυπτόμενο ἀπό κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς, καθοριστικό στοιχεῖο εἶναι ὁ σκοπός της: ἀπόφαση τῆς 10ης Μαρτίου 1981 (Irish Creamery Milk Suppliers κ.λ. κατά Ἰρλανδίας κ.λ., 36 καί 71/80, σημεῖο 19 τοῦ σκεπτικοῦ, σ. 735) καί προαναφερθεῖσα ἀπόφαση Van den Hazel (111/76).

Ὁ σκοπός τοῦ ἐπίδικου μέτρου, ἡ βελτίωση δηλαδή, τῆς ἄνετης διαβιώσεως τῶν πρός πάχυνση ζώων ἐμπίπτει σ' ἕνα τομέα, ὁ ὁποῖος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψη τοῦ σκοποῦ τοῦ κανονισμοῦ 805/68, δέν περιλαμβάνεται στήν κοινή αὐτή ὀργάνωση ἀγορᾶς.

Τό γεγονός ὅτι κατά κανόνα οἱ περισσότερες ὀργανώσεις ἀγορᾶς ἀφήνουν ἀκόμη στά Κράτη μέλη ἕνα περιθώριο παρεμβάσεως γιά τήν λήψη ἐθνικῶν μέτρων ὡς πρός τήν διασφάλιση τῆς ἄνετης διαβιώσεως τῶν ζώων, προκύπτει ἀπό τό ψήφισμα τοῦ Συμβουλίου, τῆς 22ας Ἰουλίου 1980, περί τῆς

προστασίας τῶν ὠοτόκων ὀρνίθων πού ἐκτρέφονται σέ κλωβούς. Ἀκριβῶς ἐπειδή ὑφίσταται ἀκόμα τό περιθώριο αὐτό ἐνεργείας, ἀποφάσισε τό Συμβούλιο νά ἐναρμονίσει τίς ἐθνικές διατάξεις.

Ἡ κυβέρνηση τῶν Κάτω Χωρῶν ὑποστηρίζει τήν ἄποψη ὅτι τό μέτρο γιά τό ὁποῖο πρόκειται δέν ἀντιβαίνει οὔτε πρός τήν κοινή ὀργάνωση τῆς ἀγορᾶς οὔτε πρός τό ἄρθρο 34, ἑρμηνευόμενο στό σύνολό του. Ἂν, ὡστόσο, τό Δικαστήριο κρίνει ὅτι μέτρα ὅπως αὐτά γιά τά ὁποῖα πρόκειται στήν παροῦσα ὑπόθεση ἐμπίπτουν στό ἄρθρο 34, τά μέτρα αὐτά δύνανται νά δικαιολογηθοῦν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 36, διότι ὁ σκοπός τόν ὁποῖο ἐπιδιώκουν εἶναι ἡ προστασία τῆς ὑγείας τῶν ζώων.

Ἡ ὁλλανδική κυβέρνηση καταλήγει στό συμπέρασμα ὅτι τά Κράτη μέλη, κατ' ἀρχήν, διατηροῦν τήν ἁρμοδιότητα νά θεσπίζουν μέτρα γιά τήν διασφάλιση τῆς ἄνετης διαβιώσεως τῶν ζώων. Ὀφείλουν, ὡστόσο, νά χρησιμοποιοῦν τήν ἁρμοδιότητά τους κατά τρόπο πού νά μή ὑπονομεύει τούς σκοπούς καί τήν λειτουργία τῶν κοινῶν ὀργανώσεων ἀγορῶν. Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό καθεστώς πού θεσπίζει ὁ κανονισμός 805/68 τοῦ Συμβουλίου δέν δικαιολογεῖται τέτοιος φόβος.

Γ — Ἡ *δανική κυβέρνηση,* στίς παρατηρήσεις της, περιορίζεται σέ μιά γενική περιγραφή τοῦ τρόπου σύμφωνα μέ τόν ὁποῖο πρέπει, κατά τήν γνώμη της, νά διατυπώνουν τά προδικαστικά ἐρωτήματα τά ἐθνικά δικαστήρια καί νά παρουσιάζουν τίς περί παραπομπῆς ἀποφάσεις.

Ὑπογραμμίζει σχετικῶς ὅτι στήν περί παραπομῆς ἀπόφαση πρέπει νά ἐκτίθεται τό ζήτημα πού ἔχει ἀνακύψει ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου καί τοῦ ὁποίου τήν λύση θεωρεῖ ἀναγκαία ὁ ἐθνικός δικαστής γιά νά δυνηθεῖ νά ἀποφανθεῖ.

Δέχεται ὅτι τό ἄρθρο 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου δέν περιλαμβάνει κανένα ἐπακριβῆ κανόνα ὡς πρός τήν διατύπωση τῶν προδικαστικῶν ἐρωτημάτων. Ἐκθέτει ὅτι τό Δικαστήριο καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες γιά νά καλύψει ἐνδεχόμενες ἀνεπάρκειες τῶν περί παραπομπῆς ἀποφάσεων διατυπώνοντας ἐκ νέου τά ἐρωτήματα πού εἶναι ἀτελῶς διατυπωμένα.

Ἡ δανική κυβέρνηση τονίζει ὅτι ἡ ἀνοχή πού ἐπιδεικνύει τό Δικαστήριο δέν πρέπει πάντως νά καταλήγει στό νά καθιστᾶ ἄνευ ἀντικειμένου τό δικαίωμα τῶν Κρατῶν μελῶν καί τῶν ἄλλων ἐνδιαφερομένων μερῶν νά κατεθέτουν παρατηρήσεις. Δεδομένου ὅτι ἡ διαδικασία τοῦ ἄρθρου 177 χρησιμοποιεῖται συνεχῶς καί περισσότερο στό παρόν στάδιο ἐξελίξεως τῆς Κοινότητος, πρέπει νά ἐπιδεικνύεται μεγαλύτερη αὐστηρότης ἀπό πρίν ἔναντι τῶν περί παραπομπῆς ἀποφάσεων τῶν ἐθνικῶν δικαστηρίων.

Κατά τήν ἄποψη τῆς δανικῆς κυβερνήσεως, στό ἐθνικό δικαστήριο ἐναπόκειται νά ἐπιλέξει κατά πόσον θά διατυπώσει τά ἐρωτήματά του κατά τρόπο ἀφηρημένο καί κατά πόσο θά τά συνδέσει πρός τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως. Ἀφ' ἑνός, τά ἐρωτήματα δέν πρέπει νά διατυπώνονται κατά τρόπο τόσο ἀφηρημένο ὥστε νά περιορίζονται σέ μία αἴτηση ἑρμηνείας τῶν κατά τό μᾶλλον ἢ ἧττον ἀσαφῶν κοινοτικῶν διατάξεων. Ἀφ' ἑτέρου, δέν χρειάζεται νά ἐπαναλαμβάνεται κάθε νομική ἢ πραγματική λεπτομέρεια τῆς ἐκκρεμούσης ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου ὑποθέσεως, στό πλαίσιο τῆς ὁποίας ἔχουν ἀνακύψει τά ζητήματα.

Τό ἐθνικό δικαστήριο, ἔχοντας συναίσθηση τοῦ κινδύνου νά περιορισθεῖ σημαντικά ἡ σημασία τῶν ἐρωτημάτων, εἶναι φυσικό νά ἐκφράζεται κατά τρόπο σχετικῶς εὐρύ. Ὡστόσο, μία τέτοια γενική διατύπωση τῶν ἐρωτημάτων πρέπει τουλάχιστον νά συνοδεύεται ἀπό μία λεπτομερῆ ἔκθεση τῆς ὑποθέσεως στό αἰτιολογικό τῆς περί παραπομπῆς ἀποφάσεως.

Ἡ δανική κυβέρνηση θεωρεῖ, ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὅτι οἱ περί παραπομπῆς ἀποφάσεις πρέπει:

1) νά ἐνημερώνουν σχετικά μέ τά σημαντικότερα πραγματικά περιστατικά ἀπό τά ὁποῖα ἐπήγασε ἡ ὑπόθεση,

2) νά ἐκθέτουν, στό μέτρο πού χρειάζεται, τό ἐθνικό δίκαιο,

3) νά παραθέτουν τά νομικά ἐπιχειρήματα πού διετύπωσαν οἱ διάδικοι,

4) νά προσδιορίζουν τήν σημασία πού ἐνέχει γιά τήν λύση τῆς διαφορᾶς τό πρόβλημα πού ἀνέκυψε, καί

5) νά ἐξηγοῦν λεπτομερῶς τούς λόγους πού δημιουργοῦν τίς ἀμφιβολίες πού ἔχει τό ἐθνικό δικαστήριο ὡς πρός τήν ἑρμηνεία ἤ τό κῦρος τῶν κανόνων τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου.

Οἱ περί παραπομπῆς ἀποφάσεις, πού ἐξεδόθησαν ἐπί τῶν προκειμένων ὑποθέσεων, δέν περιέχουν κανένα ἀπό τά ἀπαραίτητα στοιχεῖα πού ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω, διότι περιορίζονται νά ἀναφέρουν ἁπλῶς τήν «συνθήκη ΕΟΚ» χωρίς νά προσδιορίζουν τό ἄρθρο τῆς συνθήκης ἤ τόν τομέα τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, στόν ὁποῖο ἀναφέρεται τό ἐθνικό δικαστήριο. Ἐπίσης οἱ ἐν λόγω ἀποφάσεις περί παραπομπῆς δέν περιέχουν καμμία περιγραφή τῆς ἐθνικῆς κανονιστικῆς ρυθμίσεως οὔτε τοῦ διατάγματος ἤ τοῦ νόμου πού ἀποτελοῦν μέρος αὐτῆς. Προβαίνουν σέ μία ἐξαιρετικά συνοπτική ἔκθεση τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν τῆς ὑποθέσεως καί δέν διευκρινίζουν ἐπίσης τό ἀντικείμενο τῶν ἀμφιβολιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου. Τό γεγονός ὅτι κατετέθησαν στό Δικαστήριο τά σχετικά μέ τήν ὑπόθεση ἔγγραφα δέν προσφέρει τίποτα οὔτε στά Κράτη μέλη, οὔτε στούς λοιπούς ἐνδιαφερομένους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου, τό δικαίωμα νά καταθέσουν παρατηρήσεις, ἐφ' ὅσον οἱ τελευταῖοι αὐτοί λαμβάνουν γνώση τῆς ὑποθέσεως μόνο ἀπό τίς ἀποφάσεις περί παραπομπῆς.

Ἡ δανική κυβέρνηση θεωρεῖ ὅτι, ἐπί τῶν προκειμένων ὑποθέσεων, οἱ ἀνεπαρκεῖς ἀποφάσεις περί παραπομπῆς δέν τῆς ἐπέτρεψαν νά κρίνει κατά πόσο θά ἦταν χρήσιμο νά καταθέσει παρατηρήσεις ἐπί τῆς οὐσίας.

Δ — Ἡ *Ἐπιτροπή* παρατηρεῖ, σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό δεύτερο μέρος τοῦ προδικαστικοῦ ἐρωτήματος, ὅτι εἶναι ἀνώφελο νά ἀποφανθεῖ τό Δικαστήριο ἐπί τοῦ ἄν συμβιβάζεται μέ τήν συνθήκη μία ἐθνική κανονιστική ρύθμιση, ἡ ὁποία δέν ἔχει ἀκόμα τεθεῖ σέ ἰσχύ, ἐφ' ὅσον οὔτε ὁ ἴδιος ὁ ἐθνικός δικαστής δέν δύναται ἀκόμα νά τήν ἐφαρμόσει.

Θεωρεῖ ὅτι ἡ Κοινότης ἔχει τήν ἀπαιτούμενη ἁρμοδιότητα γιά νά θεσπίσει βάσει τῶν ἄρθρων 40 καί 43 τῆς συνθήκης, κανόνες σχετικούς μέ τούς χώρους στούς ὁποίους πρέπει νά φυλάσσονται οἱ πρός πάχυνση μόσχοι, στόν βαθμό πού κάτι τέτοιο κρίνεται ἀναγκαῖο γιά τήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν τοῦ ἄρθρου 39. Ὡστόσο ἡ Εὐρωπαϊκή Κοινότης δέν ἔχει κάμει, ἐπί τοῦ παρόντος, χρήση τῆς ἁρμοδιότητος αὐτῆς.

Ἡ Ἐπιτροπή πιστεύει ὅτι, ἐφ' ὅσον δέν ὑπάρχουν κοινοτικοί κανόνες, ἐναπόκειται στά Κράτη μέλη νά θεσπίζουν τίς ἀναγκαῖες κανονιστικές ρυθμίσεις. Ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση δέν δύναται λοιπόν νά προσβληθεῖ λόγω ἐλλείψεως ἁρμοδιότητος. Ἐπί πλέον, ἔστω καί ἄν ἡ Κοινότης εἶχε προσχωρήσει στήν εὐρωπαϊκή σύμβαση περί προστασίας τῶν ζώων στά ἐκτροφεῖα, ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση δέν δύναται νά προσβληθεῖ δεδομένου ὅτι δέν εἶναι ἀσυμβίβαστη πρός τίς διατάξεις τῆς ἐν λόγω συμβάσεως. Θά ἠδύνατο νά λεχθεῖ ἀντιθέτως ὅτι ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση συνιστᾶ ἐκτέλεση τῆς συμβάσεως.

Ἐπί τοῦ ζητήματος ἄν ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση συμβιβάζεται μέ τά ἄρθρα 30 καί ἑπόμενα τῆς συνθήκης, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ κατ' ἀρχάς ὅτι ἡ ἐν λόγω κανονιστική ρύθμιση δέν διακρίνει μεταξύ τῶν πρός πάχυνση μόσχων πού παράγονται στίς Κάτω Χῶρες, τῶν πρός πάχυνση μόσχων πού εἰσάγονται στίς Κάτω Χῶρες καί τῶν πρός πάχυνση μόσχων πού προορίζονται γιά ἐξαγωγή ἀπό τίς Κάτω Χῶρες.

Ἁπλῶς, δύναται νά γίνει δεκτό ὅτι ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση ἔχει κυρίως ὡς συνέπεια τόν περιορισμό τῆς παραγωγῆς μόσχων πρός πάχυνση, δεδομένου ὅτι ἡ τήρησή της συνεπάγεται μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων πού δύνανται νά ἐκτρέφονται στό ἴδιο ϭουστάσιο.

Θά ἠδύνατο, ἀντίθετα, νά προϭληθεῖ πιθανῶς ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ἡ κανονιστική ρύθμιση δύναται νά ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν ϭελτίωση τῆς ποιότητος τῆς ἐν λόγω παραγωγῆς. Ἀλλ' ἔστω καί ἄν ἐγίνετο δεκτό ὅτι ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση περιορίζει τήν παραγωγή τῶν πρός πάχυνση μόσχων ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀντιλαμϭάνεται πῶς ὁ περιορισμός αὐτός ϑά ἠδύνατο νά ἐπηρεάσει τίς μεταξύ Κρατῶν μελῶν εἰσαγωγές ἤ ἐξαγωγές.

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ἄρϑρο 30, ἡ Ἐπιτροπή παραπέμπει στά ὅσα διατύπωσε στήν 9η αἰτιολογική σκέψη τῆς ὁδηγίας της 70/50, τῆς 22ας Δεκεμϭρίου 1969, ἡ ὁποία ἐλήφϑη ϭάσει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρϑρου 33 παράγραφος 7, περί καταργήσεως τῶν μέτρων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ποσοτικούς περιορισμούς ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν πού δέν ἀναφέρονται σέ ἄλλες διατάξεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν ληφϑεῖ δυνάμει τῆς συνϑήκης ΕΟΚ (ΡΒ 1970, L 13, σ. 29), ὅτι δηλαδή τά ἀποτελέσματα τῶν μέτρων πού ἐφαρμόζονται ἀδιακρίτως τόσο ἐπί τῶν ἐϑνικῶν προϊόντων ὅσο καί ἐπί τῶν εἰσαγομένων προϊόντων δέν ἰσοδυναμοῦν, κατ' ἀρχήν, μέ τά ἀποτελέσματα τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν, αὐτό δέ συμϭαίνει ἰδίως ὅταν τά ἐν λόγω μέτρα δέν ἔχουν, ἐπί τῆς ἐλεύϑερης κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων, ἀποτελέσματα πού ἐξέρχονται ἀπό τό πλαίσιο τῶν ἰδίων ἀποτελεσμάτων τῶν ἐν λόγω ρυθμίσεων. Ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται ἀδιακρίτως ἐπί τῶν ἐϑνικῶν καί τῶν εἰσαγομένων προϊόντων, δέν ἔχει τέτοια ἀποτελέσματα.

Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ἄρϑρο 34, ἡ Ἐπιτροπή παραπέμπει στήν προαναφερϑεῖσα ἀπόφαση Groenveld (15/79), καϑώς καί στήν ἀπόφαση τῆς 14ης Ἰουλίου 1981 (Oebel, 155/80), μέ τήν ὁποία τό Δικαστήριο ἀπεφάνϑη, στά σημεῖα 7 καί 15 τοῦ σκεπτικοῦ ἀντίστοιχα, ὅτι ἡ διάταξη αὐτή ἀφορᾶ τά ἐϑνικά ἐκεῖνα μέτρα πού ἔχουν ὡς σκοπό ἤ ὡς ἀποτέλεσμα νά περιορίζουν εἰδικῶς τό ρεῦμα τῶν ἐξαγωγῶν καί νά δημιουργοῦν ἔτσι διαφορετική μεταχείριση μεταξύ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ἑνός Κράτους μέλους καί τοῦ ἐξαγωγικοῦ του ἐμπορίου.

Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀντιλαμϭάνεται πῶς ἡ ἐν λόγω ὁλλανδική νομοϑεσία, ἡ ὁποία ἐφαρμόζεται κατά τρόπο ἀντικειμενικό στήν παραγωγή τῶν πρός πάχυνση μόσχων — εἴτε οἱ μόσχοι αὐτοί προορίζονται γιά τήν ἐσωτερική ἀγορά, εἴτε γιά ἐξαγωγή — δύναται νά παράσχει ἕνα τέτοιο εἰδικό πλεονέκτημα.

Γιά τούς λόγους αὐτούς ἡ Ἐπιτροπή ϑεωρεῖ ὅτι οὔτε τό ἄρϑρο 30 οὔτε τό ἄρϑρο 34 τῆς συνϑήκης δύνανται νά ἑρμηνευϑοῦν ὑπό τήν ἔννοια ὅτι εἶναι ἀσυμϭίϭαστη πρός τίς ἐν λόγω διατάξεις ἡ ὁλλανδική νομοϑεσία. Κατά τήν Ἐπιτροπή, ἔστω καί ἄν ἡ ἄποψη αὐτή δέν ἐγίνετο δεκτή καί ἡ ὁλλανδική νομοϑεσία ἐκρίνετο ἀσυμϭίϭαστος εἴτε πρός τό ἄρϑρο 30 εἴτε πρός τό ἄρϑρο 34, ϑά ἔπρεπε νά γίνει δεκτό ὅτι, ἐν ὄψει τῶν διατάξεων τοῦ ἄρϑρου 36 τῆς συνϑήκης, ἡ ὁλλανδική κανονιστική ρύθμιση δικαιολογεῖται ἐν πάση περιπτώσει λόγω τῆς προστασίας τῆς ὑγείας τῶν ζώων. Δέν ἀντιλαμϭάνεται πῶς ἡ ἐν λόγω κανονιστική ρύθμιση δύναται νά ἀποτελέσει μέσο αὐϑαίρετης διακρίσεως ἤ συγκεκαλυμμένο περιορισμό στό μεταξύ τῶν Κρατῶν μελῶν ἐμπόριο.

Κατά συνέπεια, ἡ Ἐπιτροπή προτείνει στό Δικαστήριο νά ἀπαντήσει ὡς ἑξῆς στό ἐρώτημα πού τοῦ ὑπέϭαλε ὁ ὁλλανδός δικαστής:

«Στό παρόν στάδιο ἐξελίξεως τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, ἕνα ἐϑνικό μέτρο πού ἀπαγορεύει τήν φύλαξη τῶν πρός πάχυνση μόσχων σέ χώρους πού δέν ἀνταποκρίνονται σέ ὁρισμένες προδιαγραφές, οἱ ὁποῖες ἀφοροῦν τίς διαστάσεις τους, δέν εἶναι ἀσυμϭίϭαστο πρός τίς διατάξεις τῆς συνϑήκης οὔτε πρός τίς ρυθμίσεις πού στηρίζονται σ' αὐτές.»

III — Προφορική διαδικασία

Στήν συνεδρίαση τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1982, ἡ κατηγορουμένη στήν κυρία δίκη τῆς ὑποθέσεως 143/81, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν δικηγόρο τοῦ J. W. Beks, Hilversum, καί ἡ Ἐπιτροπή, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν J.-F. Verstynge, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, ἀνέπτυξαν προφορικῶς τίς παρατηρήσεις τους.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση τῆς 4ης Μαρτίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ τρεῖς ἀποφάσεις τῆς 21ης Μαΐου 1981, οἱ ὁποῖες περιῆλθαν στό Δικαστήριο στίς 5 Ἰουνίου ἰδίου ἔτους, τό Kantongerecht τοῦ Apeldoorn ὑπέβαλε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ἐρώτημα ὡς πρός τήν ἑρμηνεία τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου ὥστε νά δυνηθεῖ νά ἀποφανθεῖ ἄν συμβιβάζονται μέ τό δίκαιο αὐτό οἱ ὁλλανδικές διατάξεις περί τῶν χώρων ὅπου φυλάσσονται πρός πάχυνση μόσχοι.

2 Τό ἴδιο ἐρώτημα διετυπώθη καί στίς τρεῖς ἀποφάσεις πού ἐξεδόθησαν στό πλαίσιο ποινικῶν διώξεων πού ἠσκήθησαν κατά ἑνός γεωργοῦ, ἑνός ἐμπόρου φορβῆς καί μιᾶς ἑταιρίας παραγωγῆς ζωοτροφῶν κατά τῶν ὁποίων ἀπηγγέλθη ἡ κατηγορία ὅτι ἐξέτρεφαν μόσχους πρός πάχυνση σέ χώρους πού δέν συγκεντρώνουν τίς προϋποθέσεις πού θέτει τό ἄρθρο 2 στοιχεῖο 6 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1961 (Staatsblad 296) περί ἐκτελέσεως τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου περί προστασίας τῶν ζώων, καθ' ὅσον οἱ διαστάσεις τῶν ἐν λόγω χώρων δέν ἐπέτρεπαν στά ζῶα νά κατακλίνονται ἐλεύθερα στό πλευρό.

3 Τό Kantongerecht ἔκρινε ὅτι γιά τήν ἐξέταση τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν ἦταν κρίσιμα τά ζητήματα ἄν, σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν φύλαξη τῶν πρός μόσχων, τό ὡς ἄνω διάταγμα «εἶναι ἀντίθετο ἤ ἀσυμβίβαστο πρός τήν συνθήκη, σέ περίπτωση δέ καταφατικῆς ἀπαντήσεως, ἄν συμβαίνει ἐπίσης τό ἴδιο στήν περίπτωση πού θά ἐθεσπίζετο εἰδική κανονιστική ρύθμιση, ἡ ὁποία δέν ὑφίσταται ἐπί τοῦ παρόντος, περί τῶν χώρων φυλάξεως τῶν ζώων, μέ διάταγμα τροποποιούμενο πρός τόν σκοπό αὐτό». Γιά τόν λόγο αὐτό ὁ δικαστής ἐζήτησε ἀπό τόν Officier van Justitie νά διαβιβάσει τήν δικογραφία στό Δικαστήριο καί νά ζητήσει ἀπ' αὐτό νά ἀποφανθεῖ ἐπί τοῦ προαναφερθέντος ἐρωτήματος.

Ἐπί τῆς διατυπώσεως τοῦ προδικαστικοῦ ἐρωτήματος

4 Ἡ δανική κυβέρνηση, στίς γραπτές παρατηρήσεις πού κατέθεσε στό Δικαστήριο, παρατηρεῖ ὅτι οἱ περί παραπομπῆς ἀποφάσεις δέν ἀνέφεραν τίς διατάξεις τῆς συνθήκης ἤ τόν τομέα τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου στούς ὁποίους ἀνεφέρετο τό ἐθνικό δικαστήριο οὔτε τούς λόγους γιά τούς ὁποίους ἀμφέβαλλε ἄν οἱ ἐθνικές διατάξεις συμβιβάζονται μέ τό δίκαιο αὐτό καί ἐθεώρησε ὅτι ἦταν ἀναγκαία μία ἀπάντηση στό ὑποβληθέν ἐρώτημα γιά νά δυνηθεῖ νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν ἐκκρεμουσῶν ἐνώπιόν του ὑποθέσεων. Τά στοιχεῖα αὐτά δέν ἠδύναντο, ἐπίσης, νά συναχθοῦν ἀπό τήν ἐξαιρετικά συνοπτική ἔκθεση τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν ἤ ἀπό τήν ἀναφορά στίς ἐθνικές διατάξεις. Ἡ δανική κυβέρνηση καταλήγει ὅτι οἱ ἀνεπαρκεῖς περί παραπομπῆς ἀποφάσεις δέν τῆς ἐπέτρεψαν νά καταθέσει, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου, παρατηρήσεις ἐπί τῆς οὐσίας καί προτείνει μία σειρά στοιχείων πού πρέπει, κατά τήν γνώμη της, νά περιέχει κάθε περί παραπομπῆς ἀπόφαση.

5 Ἐπί τοῦ θέματος αὐτοῦ ἐπιβάλλεται ἡ ὑπόμνηση ὅτι σχετικές ἐνδείξεις ὑπάρχουν ἤδη στήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου. Ἔτσι, στήν ἀπόφασή του τῆς 16ης Δεκεμβρίου 1981 (Foglia κατά Novello, 244/80, ἡ ὁποία δέν ἔχει ἀκόμα δημοσιευθεῖ στήν Συλλογή τῆς Νομολογίας) τό Δικαστήριο ἐτόνισε ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο τά ἐθνικά δικαστήρια νά ἐξηγοῦν τούς λόγους γιά τούς ὁποίους φρονοῦν ὅτι ἡ ἀπάντηση στά ἐρωτήματά τους εἶναι ἀναγκαία γιά τήν ἐπίλυση τῆς διαφορᾶς τῆς κυρίας δίκης, ὅταν οἱ λόγοι αὐτοί δέν προκύπτουν σαφῶς ἀπό τήν δικογραφία. Ἐπίσης, στήν ἀπόφασή του τῆς 12ης Ἰουλίου 1979 (Union Laitière normande, 244/78, Jurispr., σ. 2663), τό Δικαστήριο ἐτόνισε ὅτι ἡ ἀνάγκη νά δοθεῖ ἑρμηνεία τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου πού νά εἶναι πρακτικά χρήσιμη γιά τόν ἐθνικό δικαστή, ἀπαιτεῖ νά προσδιορίζεται τό νομικό πλαίσιο στό ὁποῖο πρόκειται νά ἐνταχθεῖ ἡ αἰτουμένη ἑρμηνεία. Στήν ἀπόφασή του τῆς 10ης Μαρτίου 1981 (Irish Creamery Milk Suppliers Association, 36 καί 71/80, Συλλογή, σ. 735), προσέθεσε ὅτι θά ἠδύνατο νά ἀποδειχθεῖ χρήσιμο, ἀνάλογα μέ τήν περίπτωση, νά ἐκτίθενται τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως καί νά ἔχουν ἐπιλυθεῖ, κατά τόν χρόνο παραπομπῆς στό Δικαστήριο, τά ζητήματα πού ἀφοροῦν ἀποκλειστικῶς τό ἐθνικό δίκαιο.

6 Ὅπως ὀρθῶς ὑπεγράμμισε ἡ δανική κυβέρνηση τά στοιχεῖα πού περιέχονται στίς περί παραπομπῆς ἀποφάσεις δέν χρησιμεύουν ἁπλῶς στό νά ἐπιτρέπουν στό Δικαστήριο νά δίδει χρήσιμες ἀπαντήσεις, ἀλλά καί στό νά παρέχουν τήν δυνατότητα στίς κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν μελῶν, καθώς καί στούς λοιπούς ἐνδιαφερομένους διαδίκους, νά καταθέτουν τίς παρατηρήσεις τους σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 20 τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου. Πράγματι, στό Δικαστήριο ἐναπό-

κειται νά μεριμνᾶ γιά τήν διασφάλιση τῆς δυνατότητος αὐτῆς, λαμβανομένου ὑπ' ὄψη ὅτι δυνάμει τῆς προαναφερθείσης διατάξεως μόνο οἱ περί παραπομπῆς ἀποφάσεις κοινοποιοῦνται στούς ἐνδιαφερομένους διαδίκους.

7 Μολονότι, στήν προκειμένη περίπτωση, οἱ περί παραπομπῆς ἀποφάσεις δέν ἐξηγοῦν, μέ τήν σαφήνεια ἐκείνη πού ἀπαιτεῖ ἡ προαναφερθεῖσα νομολογία, τούς λόγους γιά τούς ὁποίους ὑπεβλήθη τό προδικαστικό ἐρώτημα, ἐπιτρέπουν, ὡστόσο, τήν διαπίστωση ὅτι οἱ ἀμφιβολίες τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου ἀφοροῦν στό ἄν συμβιβάζεται μέ τό κοινοτικό δίκαιο ἕνας ὅρος πού ἔχει ἐπιβάλει τό ἐθνικό δίκαιο στήν κτηνοτροφική παραγωγή πού ὑπόκειται σέ κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς. Οἱ ὑποθέσεις αὐτές ἐντάσσονται, ἔτσι, στό πλαίσιο μιᾶς σειρᾶς ὑποθέσεων στίς ὁποῖες τό Δικαστήριο, ἐλλείψει εἰδικῶν κοινοτικῶν διατάξεων, ἔχει ἤδη ἐξετάσει ἄν τέτοιοι ὅροι συμβιβάζονται μέ τούς κανόνες περί ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων, καθώς καί μέ τούς κανόνες πού θεσπίζουν κοινή ὀργάνωση. Κατά συνέπεια, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη καί τῆς δυνατότητος νά συμπληρώνονται οἱ γραπτές παρατηρήσεις κατά τήν προφορική διαδικασία δέν δύναται νά λογισθεῖ ὁ πολύ συνοπτικός χαρακτήρας τῶν περί παραπομπῆς ἀποφάσεων ὡς στερήσας τά Κράτη μέλη ἀπό τήν δυνατότητα νά καταθέσουν χρήσιμες παρατηρήσεις ὡς πρός τήν ἀπάντηση πού πρέπει νά δοθεῖ στό προδικαστικό ἐρώτημα.

8 Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν διατύπωση τοῦ ἐρωτήματος, ἐπισημαίνεται ὅτι δέν ἐναπόκειται στό Δικαστήριο νά ἀποφαίνεται, στό πλαίσιο μιᾶς διαδικασίας πού ἔχει κινηθεῖ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 117, ἐπί τοῦ ἄν ἰσχύοντες ἤ μέλλοντες νά ἰσχύσουν ἐθνικοί κανόνες, συμβιβάζονται μέ τό κοινοτικό δίκαιο, παρά μόνο ὡς πρός τήν ἑρμηνεία καί τό κῦρος τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου. Στό ὑποβληθέν ἐρώτημα πρέπει, ἐπομένως, νά δοθεῖ ἡ ἔννοια ὅτι μέ αὐτό ἐρωτᾶται ἄν τό κοινοτικό δίκαιο πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι ἀντίκειται πρός αὐτό ἡ διατήρηση ἤ ἡ θέσπιση ἀπό ἕνα Κράτος μέλος, πρός προστασία τῶν ζώων, μονομερῶν κανόνων περί τῶν χώρων φυλάξεως τῶν πρός πάχυνση μόσχων.

Ἐπί τῆς ἀπαντήσεως πού πρέπει νά δοθεῖ

9 Στό παρόν στάδιο ἐξελίξεώς του τό κοινοτικό δίκαιο δέν περιλαμβάνει εἰδικούς κανόνες περί τῆς προστασίας τῶν ζώων στά ἐκτροφεῖα. Κατά συνέπεια, ἡ ἔρευνα πού ζητεῖ τό προδικαστικό ἐρώτημα περιορίζεται στούς γενικούς κανόνες περί ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων καί περί κοινῶν ὀργανώσεων ἀγορῶν στόν γεωργικό τομέα.

10 Κατά τήν κατηγορουμένη σέ μία άπό τίς ποινικές διώξεις πού άφορᾶ ἡ κυρία δίκη, ἑταιρία Alpuro, οἱ χῶροι πού χρησιμοποιοῦνται σήμερα στίς Κάτω Χῶρες γιά τήν φύλαξη τῶν πρός πάχυνση μόσχων δέν ἐπιτρέπουν στά ζῶα νά κατακλίνονται ἐλεύθερα στό πλευρό τους, οἱ περισσότεροι δέ άπό τούς χώρους αὐτούς δέν ἀνταποκρίνονται στίς ἀκριβέστερες προδιαγραφές περί τῶν διαστάσεων πού περιλαμβάνει τό σχέδιο διατάγματος στό ὁποῖο ἀναφέρεται ὁ ἐθνικός δικαστής. Ἄν καί οἱ ὁλλανδικοί κανόνες ἀφοροῦν ἀποκλειστικά τήν παραγωγή μόσχων στό ἐσωτερικό τῶν Κάτω Χωρῶν καί δέν ἐπηρεάζουν, ἑπομένως, καθόλου τίς εἰσαγωγές στό ἐν λόγω Κράτος μέλος, ἔχουν, σύμφωνα πάντοτε μέ τήν ἄποψη τῆς ἑταιρίας, ἀποτέλεσμα ἰσοδύναμο πρός ποσοτικό περιορισμό ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν καί, ἑπομένως, ἀντίκεινται πρός τό ἄρθρο 34 τῆς συνθήκης. Δεδομένου ὅτι ἡ παραγωγή κρέατος μόσχου στίς Κάτω Χῶρες προορίζεται, κατά 90 %, γιά ἐξαγωγή, ἰδίως πρός τά ἄλλα Κράτη μέλη, ἡ ἐπιβολή στούς ὁλλανδούς παραγωγούς περισσότερο ἐπαχθῶν ὅρων ἀπό ἐκείνους πού ἐπιβάλλονται στούς παραγωγούς τῶν ἄλλων Κρατῶν μελῶν ἐπηρεάζει ἀναγκαστικά τήν λειτουργία τῶν κοινῶν ὀργανώσεων ἀγορᾶς, ὄχι μόνο τῆς ἀγορᾶς τοῦ 6οείου κρέατος, ἀλλά ἐπίσης καί αὐτῆς πού ἀφορᾶ τά γαλακτομικά προϊόντα, δεδομένου ὅτι τό ἀποκορυφωμένο γάλα συνιστᾶ κυρία τροφή τῶν πρός πάχυνση μόσχων. Οἱ προϋποθέσεις αὐτές εἶναι, ἑπομένως, ἀντίθετες τόσο πρός τούς κοινοτικούς κανόνες περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν γεωργικῶν ἀγορῶν, ὅσο καί πρός τό ἄρθρο 40, παράγραφος 3 τῆς συνθήκης, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο οἱ ὀργανώσεις αὐτές πρέπει νά ἀποκλείουν τίς διακρίσεις μεταξύ τῶν κοινοτικῶν παραγωγῶν.

11 Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τό ἄρθρο 34 τῆς συνθήκης, τό Δικαστήριο ἔχει ἐπανειλημμένως ἀποφανθεῖ (προσφάτως στήν ἀπόφασή του τῆς 14ης Ἰουλίου 1981, Oebel, 155/80, Συλλογή, σ. 1993) ὅτι τό ἐν λόγω ἄρθρο ἀφορᾶ τά ἐθνικά μέτρα, πού ἔχουν ὡς σκοπό ἤ ἀποτέλεσμα νά περιορίσουν εἰδικῶς τά ρεύματα τῶν ἐξαγωγῶν καί νά δημιουργήσουν μέ αὐτό τόν τρόπο διαφορά μεταχειρίσεως μεταξύ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου Κράτους μέλους καί τοῦ ἐξαγωγικοῦ του ἐμπορίου, ἔτσι ὥστε νά διασφαλίζουν ἰδιαίτερο πλεονέκτημα στήν ἐθνική παραγωγή ἤ στήν ἐσωτερική ἀγορά τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους. Αὐτό δέν συμβαίνει ὅταν μία διάταξη προβλέπει τίς ἐλάχιστες προδιαγραφές πού πρέπει νά τηροῦν οἱ χῶροι φυλάξεως τῶν πρός πάχυνση μόσχων, χωρίς νά διακρίνει μεταξύ τῶν ζώων ἤ τοῦ κρέατός τους ἀνάλογα μέ τό ἄν προορίζονται γιά τήν ἐθνική ἀγορά ἤ γιά ἐξαγωγή.

12 Σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τούς κανόνες περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν γεωργικῶν ἀγορῶν ἐπιβάλλεται νά τονισθεῖ κατ' ἀρχάς ὅτι ἡ θέσπιση τέτοιας ὀργανώσεως, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 40 τῆς συνθήκης, δέν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νά καθιστᾶ ἀνεφάρμοστη ἐπί τῶν παραγωγῶν γεωργικῶν προϊόντων κάθε ἐθνική κανονιστική ρύθμιση, ἡ ὁποία ἐπιδιώκει σκοπούς διαφορετικούς ἀπό ἐκείνους πού καλύπτει ἡ κοινή ὀργάνωση, ἀλλ' ἡ ὁποία ὅμως, ἐπηρεάζουσα τίς συνθῆκες παραγωγῆς, δύναται νά ἔχει ἐπιπτώσεις ἐπί τοῦ ὄγκου ἤ τοῦ κόστους τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς καί, κατά προέκταση, τῆς λειτουργίας τῆς κοινῆς ἀγορᾶς στόν οἰκεῖο τομέα. Ἡ ἀπα-

γόρευση κάθε διακρίσεως μεταξύ τῶν παραγωγῶν τῆς Κοινότητος, πού θεσπίζει τό ἄρθρο 40 παράγραφος 3, ἀναφέρεται στούς σκοπούς πού ἐπιδιώκονται μέ τήν κοινή ὀργάνωση καί ὄχι στίς διάφορες συνθῆκες παραγωγῆς, ὅπως διαμορφώνονται ἀπό τίς ἐθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἕνα γενικό χαρακτήρα καί ἐπιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς.

13 Ὑπό τίς συνθῆκες αὐτές, τό γεγονός ὅτι οἱ περί κοινῆς ὀργανώσεως τῶν γεωργικῶν ἀγορῶν κανονισμοί δέν περιέχουν καμμία διάταξη περί διασφαλίσεως τῆς προστασίας τῶν ζώων στά ἐκτροφεῖα δέν δύναται νά ἑρμηνευθεῖ ὑπό τήν ἔννοια ὅτι καθιστᾶ ἀνεφάρμοστους τούς σχετικούς ἐθνικούς κανόνες ἀναμένοντας τήν ἐνδεχομένη θέσπιση μεταγενεστέρων κοινοτικῶν διατάξεων. Παρόμοια ἑρμηνεία θά ἦταν ἀσυμβίβαστη πρός τό ἐνδιαφέρον πού τρέφει ἡ Κοινότης γιά τήν ὑγεία καί τήν προστασία τῶν ζώων, τό ὁποῖο μαρτυροῦν, μεταξύ ἄλλων, τό ἄρθρο 36 τῆς συνθήκης καί ἡ ἀπόφαση 78/923 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 19ης Ἰουνίου 1978, περί συνάψεως τῆς εὐρωπαϊκῆς συμβάσεως περί προστασίας τῶν ζώων στά ἐκτροφεῖα (ΡΒ 1978, L 323, σ. 12).

14 Ἑπομένως, στό προδικαστικό ἐρώτημα προσήκει ἡ ἀπάντηση ὅτι, στό παρόν στάδιο ἐξελίξεώς του, τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἀντιτίθεται στήν διατήρηση ἤ τήν θέσπιση ἀπό ἕνα Κράτος μέλος, πρός προστασία τῶν ζώων, μονομερῶν κανόνων περί τῶν προδιαγραφῶν πού πρέπει νά τηροῦνται κατά τήν διευθέτηση τῶν χώρων φυλάξεως τῶν πρός πάχυνση μόσχων, καί οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται ἀδιακρίτως τόσο ἐπί τῶν μόσχων πού προορίζονται γιά τήν ἐθνική ἀγορά ὅσο καί ἐπί τῶν μόσχων πού προορίζονται γιά ἐξαγωγή.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

15 Τά ἔξοδα στά ὁποῖα ὑπεβλήθησαν ἡ κυβέρνηση τῶν Κάτω Χωρῶν, ἡ δανική κυβέρνηση καί ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, οἱ ὁποῖες κατέθεσαν παρατηρήσεις στό Δικαστήριο, δέν ἀποδίδονται· δεδομένου ὅτι οἱ διαδικασίες αὐτές ἔχουν ὡς πρός τούς κατηγορουμένους τῆς κυρίας δίκης τόν χαρακτῆρα παρεμπίπτοντος, πού ἀνέκυψε ἐνώπιον τοῦ ἐθνικοῦ δικαστηρίου, σ' αὐτό ἐναπόκειται νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμῆμα)

κρίνοντας ἐπί τοῦ ἐρωτήματος πού τοῦ ὑπέβαλε τό Kantongerecht τοῦ Apeldoorn, μέ ἀποφάσεις τῆς 21ης Μαΐου 1981, ἀποφαίνεται:

Στό παρόν στάδιο ἐξελίξεώς του, τό κοινοτικό δίκαιο δέν ἀντιτίθεται στήν διατήρηση ἤ τήν θέσπιση ἀπό ἕνα Κράτος μέλος, πρός προστασία τῶν ζώων, μονομερῶν κανόνων περί τῶν προδιαγραφῶν πού πρέπει νά τηροῦνται κατά τήν διευθέτηση τῶν χώρων φυλάξεως τῶν πρός πάχυνση μόσχων, καί οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζονται ἀδιακρίτως τόσο ἐπί τῶν μόσχων πού προορίζονται γιά τήν ἐθνική ἀγορά, ὅσο καί τῶν μόσχων πού προορίζονται γιά ἐξαγωγή.

Due Χλωρός Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο τήν 1η Ἀπριλίου 1982.

Κατ' ἐντολή τοῦ γραμματέως

H. A. Rühl

Κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

Ὁ πρόεδρος τοῦ δευτέρου τμήματος

O. Due

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIR GORDON SLYNN ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Οἱ τρεῖς αὐτές αἰτήσεις περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως ὑπεβλήθησαν ἀπό τό Kantongerecht τοῦ Apeldoorn τῶν Κάτω Χωρῶν. Ἀφοροῦν τίς πρῶτες ὅπως λέγεται διώξεις πού ἠσκήθησαν δυνάμει τοῦ ὁλλανδικοῦ βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 1961 (τό Mestkalverenbesluit, Staatsblad σ. 296), περί ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου περί τῆς προστασίας

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἀγγλικά.